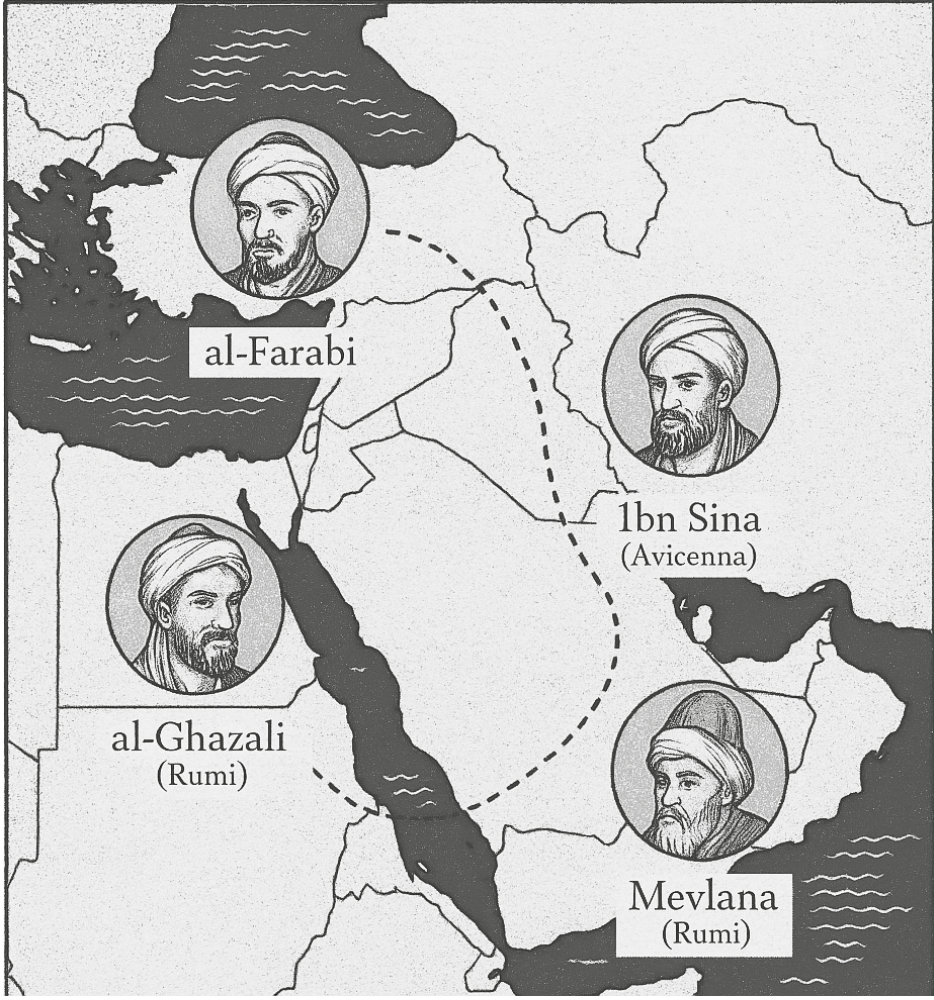

BİR MEDENİYET ALTERNATİFİ

PAYLAŞANLAR ÇAĞI

KAPİTALİZMİN ÖTESİ, ERDEMLE KALKINMAK

Yazar

Prof. Dr. Hakkı ÇİFTÇİ

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-375-569-0

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı
Bir Medeniyet Alternatifi Paylaşanlar
Çağı Kapitalizmin Ötesi, Erdemle
Kalkınmak

Yayıncı Sertifika No
47518

Yazar
Prof. Dr. Hakkı ÇİFTÇİ
ORCID iD: 0000-0003-2912-8051

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Bisac Code
BUS072000, BUS022000, BUS069030,
BUS068000, BUS072000, BUS023000

DOI
10.37609/akya.3746

Kütüphane Kimlik Kartı
Çiftçi, Hakkı.

Bir Medeniyet Alternatifi Paylaşanlar Çağı Kapitalizmin Ötesi, Erdemle Kalkınmak/ Hakkı Çiftçi.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2025.

178 s. : tablo. ; 160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253755690

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Hikmetle Yazılmış Bir Medeniyet Daveti; Kapitalizmin sınırında, erdemin ışığında yüzyıllar boyunca büyüyen toplumlar gördük... ama büyürken insan kalan çok azdı.” İşte bu kitap, büyürken insan kalabilenlerin izini süren bir medeniyet çağrısıdır.

Dünya tarihinin bilgi ve üretim merkezli her kırılma noktasında, ahlâkî bir dengeyi yaşatma gayreti hep insanlığın kadim rüyası olmuştur. Bu eser, o rüyayı Anadolu’nun bağrından gelen Ahîlik kültürü ile yeniden dokuyor. Hikmetle Yazılmış Bir Medeniyet Daveti; Kapitalizmin sınırında, erdemin ışığında... Kapitalizmin ötesinde; sadece kazanan değil, paylaşan; yalnızca hızlanan değil, hikmetle yol alan; yalnızca üretken değil, vicdan sahibi bir girişimcilik modeline ulaşma hedefiyle kaleme alındı.

Burada ele alınan Ahîlik modeli, Anadolu’nun kadim çınarlarından biri olarak görünse de; Farabî’nin erdemli şehir tasavvurundan Aristoteles’in “eudaimonia” anlayışına, Mevlânâ’nın aşk ile yoğrulmuş emek dilinden İbn Haldun’un toplumsal asabiyet teorisine; Galileo’nun epistemolojik devriminden Harari’nin veri temelli çağ eleştirilerine, Taha Abdurrahman’ın ahlâkî akıl yaklaşımına kadar uzanan bir düşünce köprüsü kurmaktadır. Bu kitap, modern ve klasik düşünce arasında evrensel bir ahlâk sistemi çerçevesinde köprüler inşa etmektedir.

Ahîlik’in fütüvvet temelli üretim ve paylaşım sistemi; dijital çağda açık kaynak katkısı, algoritmik adalet ve veri emanet etiğiyle yeniden yorumlanmakta, kodlara vicdan, pazara ahenk, girişime hikmet yüklenmektedir. Bu model, bilgiyi sadece aktaran değil; hikmete dönüştüren bir pedagojiyi; üretimi yalnızca verimlilikle değil, gönüllülükle ölçen bir iktisat anlayışını temsil eder. Kitabın her sayfası, ahlâkî üretimin kalbine; erdemli liderliği girişimciliğin pusulasına; hikmeti verinin üstüne yerleştirmektedir. “Komşusu siftah etmeden satış yapmayan” Ahî ustasının gönül terazisi, bugün karbon ayak izini azaltan sosyal teknoloji girişimlerinin etik modeli hâline gelmektedir. Bacıyan-ı Rûm, toplumsal cinsiyet eşitliğinin Anadolu’daki kadim izini taşıırken; orta sandığı, kapsayıcı ekonominin adalet temelli finansını temsil eder. Bu çalışma; yalnızca akademik bir eser değil, vicdanlı kalkınma yolunda bir seferberliktir. Bilgi çağına bırakılan bir hikmet manifestosu ve büyürken insan kalmanın mümkün olduğunu hatırlatan tarihsel bir tanıklıktır. Gerçek kalkınma, yalnızca büyümek değil; büyürken insan kalabilmektir. Kitapta ele alınan Ahî Evran teşkilatı; sosyal girişimcilikten erdem ekonomisine, epistemik ahlâk teorilerinden bilim etiğine kadar birçok çağdaş soruna çözüm sunan bir değer modeli olarak yeniden yorumlandı. Girişimci artık yalnızca fırsat kovalayan değil; karakter inşa eden bir etik özne olarak tanımlandı. Çünkü insanlık için kalkınma, başarıyla değil; erdemle mümkündür.

Buradaki her satır bir çağrıdır:
Tüketen değil üreten;
Yarışan değil dayanışan;
Sömüren değil paylaşan bir toplum mümkündür.
Bu mümkünlüğün adı: **AHİLİK**.

Prof. Dr. Hakka ÇİFTÇİ

İthaf

Bu eser;
Zamanın bağına hüznle kazınan ama umutla yaşayanlara,
Depremde geride bırakılan evlatlara,
Yıkılmış duvarların ardında saklı kalan hatıralara,
Bir ses, bir koku, bir gülümseme kadar yakın anılara,
Gözlerinden sabır taşan analara,
Yalnızca kendine değil insanlığa direnen tüm güzel yüreklere...

Ve elbet, pandemide, afette, savaşta hayatın kıyısında yürüyüp sonsuzluğa ulaşanlara,
Şehâdeti imanla kuşanan şehitlere,
Sessizce direnen gazilere,
Şerefi ve haysiyeti şatafatta değil, hakta görenlere ithaf edilmiştir.

Bu satırlar;
Bir çocuğun suskunluğuna,
Bir annenin gözyaşına,
Bir milletin kalbindeki sabır atlasına dokunmak için var.

Unutulmamak bir ayrıcalık değil, bir emanettir.
Bu kitap, o emanete dokunan bir duadır.

Sizler, zamanın yıkamadığı izlersiniz.
Bilginin kalbinde, hikmetin göğsünde, duaların hüznünde yaşamaya devam ediyorsunuz.
Bu satırlar, sizden kalan boşluklara bir ses, bir dua, bir şükrandır.

Prof. Dr. Hakkı ÇİFTÇİ

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
1. Ahlakın Ekonomisi: Kavramsal Çerçeve.....	6
2. Paylaşanlar Çağı: Alternatif Medeniyet Tasarısı.....	12
3. Ahî Girişimcilik Ekosistemi, Teknoloji ve Yapay Zekâ Modeli, Ahî Dijital Medya ve Eğitim Modeli.....	23
4. İslam Tarihi, Bakışı, Düşüncesiyle; Ahilik ve Bilimsel Sorumluluk	44
5. Ahilik, Türk-İslam Rönesansı ve Atam-Tac Vizyonu	65
6. Ahiliğe Bilimsel Düşünce Sistemleri ve Düşünürler Bağlamında Sosyal Bilimler Açısından Temel Bir Yaklaşım	76
7. İktisat Politikasının Değişen Doğasında Ahilik.....	110
8. Fütüvvet Geleneği ve Ahilik Kültürü, Tarihsel Boyutu, Dünya Hakimiyet Teorileri ve Küresel Tezler Bağlamında Çok Boyutlu Bir Yaklaşım	123
Sonuç ve Öneriler: Fütüvvet 5.0 Manifestosu.....	152
Sonsöz	164
Dijital Ahilik Beyannâmesi.....	165
Kaynakça.....	166

“Erdemle Büyüyen Türkiye: Ahîlik Işığında Vicdanlı Kalkınma Çağrısı”

Bugün İslam dünyasının önündeki en büyük meydan okuma; teknolojik yetkinlikle değil, ahlâkî derinlikle kalkınmayı başarabilmektir. Zenginlik, mal birikimiyle değil; adaletle paylaşımda, sadakatle üretimde, kanaatle hizmettedir. Kalkınma, yalnızca rakamlarla büyüyen bir ekonomi değil; karakterle güçlenen bir toplumdur. Bugün Türkiye'nin önünde duran temel eşik, ekonomik büyümeyi vicdan, adalet ve erdem eksenli bir kalkınmaya dönüştürebilmektir. Ahîlik, bu dönüşümün hem tarihî derinliği hem de manevî pusulasıdır. Ahîlik, İslam'ın vicdanla yoğrulmuş kalkınma modelidir: Üretim ibadet, dükkân hak kapısı, kazanç helaldir.

Kapitalizmin hız ekonomisi; üretimi nesneleştirdi, insanı araçsallaştırdı. Oysa Ahîlik, bireyi yalnızca çalışan değil; topluma adanmış bir gönül taşıyıcısı olarak tanımlar. Bu sistemde başarı, gösterişle değil; hikmetle inşa edilir. Kazanmak, paylaşmadan anlam taşımaz. Bu anlayış, günümüz makroekonomik politikalarıyla uyumlu biçimde; istihdam, gelir dağılımı ve üretim artışını merkeze alan kalkınma planlarını, sosyal dayanışma ağlarıyla destekleme vizyonunu içermelidir.

Bilgi burada güç değil; emanet; sermaye kölelik değil; hizmet aracıdır. İktisatsız istiklal mümkün değildir. Ancak ahlâksız iktisat da istikrar üretmez. Ahîlik, üretimi sadece mal ve hizmet üretimi olarak değil; emeğin kutsandığı, kazancın helal olduğu ve servetin paylaşım değerleriyle ölçüldüğü bir ekonomik sistem olarak tarif eder. Kâr kutsanmaz; adalet kurumsallaştırılır. Sermaye biriktirilmez; sorumluluk çoğaltılır. Mükemmeliyetçilik değil, merhamet; rekabet değil, dayanışma; sömürü değil, sadakat büyütülmelidir. Ahî Evran'ın çağrısı, bu toprakların insanını, bilge üretici, erdemli girişimci ve vicdanlı lider kılma davetidir.

Bugün Türkiye'nin kalkınma vizyonu, teknolojiyle değil; adaletle; ihracatla değil; hizmet ahlâkıyla; altyapıyla değil; gönül terbiyesiyle büyümelidir. Ahîlik, Anadolu'nun fitratından doğmuş; vicdan kodlarıyla biçimlenmiş medeniyet tasarımıdır. Paulhan'ın modern vitrin ahlâkını eleştiren yaklaşımlarına karşın, Ahîlik; nefis terbiyesiyle şekillenen, içten gelen, gönüllü ve şeffaf bir erdem modelidir. Göstermek değil yaşamak; açıklamak değil hizmet etmek esastır. Kamu politikaları bu çerçevede şekillenmeli; etik reformlar kamu yönetimi ile özel sektör arasında köprü kurmalıdır. Ahîlik, zekât, sadaka ve orta sandığı gibi araçlarla sosyal adaleti gözetken bir sistem kurmuştur. Bugünün refah politikaları, bu ilkeleri kooperatifçilik, mikro finans ve topluluk destekli üretim modelleriyle kurumsallaştırmalıdır. Paylaşım, bir zorunluluk değil; huzurun teminatı olmalıdır. Bu kod, bugün yeniden yazılmalı; “Paylaşınlar Çağı” başlamalıdır.

KAYNAKLAR

- Abdurrahman, Taha (2011) Ahlâkî Aklın İnşası İstanbul: İnsan Yayınları
- Abdurrahman, Taha (2021) Dinin Ruhü: Sekülerizmin Sağlığından İlahi Emanet Paradigmasının Enginliğine İstanbul: Pınar Yayınları
- Academia.edu (2022) Dijital Medya ve Öğrenme Üzerine Akademik İnceleme Yayın No: ACM-2022-011
- Acemoğlu, Daron; Robinson, James A. (2012) Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty New York: Crown Publishing
- Ağır, Hüseyin; Türkmen, Sena (2023) Türkiye’de Teknoloji Politikalarının Dönüşümü ve Ekonomik Etkileri Ankara: TUBA Yayınları
- Ahi Rehber (2025) Ahilik Nedir? Esnaf Kültürümüzün Temel Taşları İstanbul: Ahi Rehber Yayınları Yayın No: AHIREH-2025-01
- Akçakaya, Murat (2016) “Weber’in Bürokrasi Kuramının Bugünü ve Geleceği” Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2), s.77–86
- Akan, Begüm; Kesgingöz, Hayrettin (2020) Ahilik ve Kapitalizm İlişkisi Indexive Kongre Bildirisi Yayın No: IND-2020-015
- Akten, Suna; Şen, Gülşah (2021) “İslami Finans Gerçekten Etik mi?” Uluslararası Akademik Birikim Dergisi, 4(1), s.60–83 Yayın No: UABD-2021-017
- Al-Attas, Syed Muhammad Naquib (1993) Islam and Secularism Kuala Lumpur: ISTAC ISBN: 983-9379-09-5
- Alagöz, M.; Paksoy, H. (2023) Ahilik ve Modern Kooperatifçilik Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, Cilt 9, Sayı 67, s.3295–3301
- Aristotle (2020) Nicomachean Ethics (Trans. A. Beresford) London: Penguin Classics
- Aşıkpazazâde (2003) Tevârih-i Âl-i Osman (Haz. N. Atsız) İstanbul: Türk Tarih Kurumu
- Arrow, K. J. (1974) The Limits of Organization New York: Norton
- Aytaç, Ö.; İlhan, S. (2007) “Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif” Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18, s.101–120
- Aydın, A. (2009) Fütüvvet ve Ahilik Kültürünün Sosyo-Ekonomik Temelleri Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları
- Aydın, M. (2009) Fütüvvetnameler ve Ahilik Kültürü Üzerine Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Azid, T. (2016) Islamic Economics: Theory and Practice Kuala Lumpur: IIUM Press
- Balcı, Deniz (2023) “Türk Devlet Geleneğinde Ahilik Teşkilatının Yeri ve Önemi” Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 11(2), s.27–38 Yayın No: UYAD-2023-022
- Bayram, M. (1991) Ahi Evren ve Ahi Teşkilatı’nın Kuruluşu Konya: Damla Matbaacılık Yayın No: DAM-1991-07
- Bayram, Mikâil (1999) Tasavvuf Düşüncesinin Esasları ve Ahilik Konya: Çizgi Kitabevi Yayın No: ÇK-1999-026
- Bayraktar, Mehmet (1990) İslam’da Çalışma Ahlakı Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
- Baysal Kar, Bilge (2017) “Keynes’te Kapitalizmin Ahlakı Eleştirisi” İş Ahlakı Dergisi, 10(2), s.275–302 Yayın No: İAD-2017-027
- Bekci, İsmail; Apalı, Ali (2021) Ahilik Sisteminin Gelişimi ve Mali Yapısı Bilimname Dergisi, Sayı: 46
- Bell, Daniel (1999) The Coming of Post-Industrial Society Basic Books, New York
- Bellini, Lorenzo (1998) Arte e Corporazioni nel Rinascimento Italiano Firenze University Press, Florence
- Bilgiyi Ticarileştirme Merkezi (2022) Ahilik Kültürü ve Girişimcilik İstanbul: BTM Yayını Yayın No: BTM-04
- Birchall, Johnston (2011) People-Centred Businesses: Co-operatives, Mutuals and the Idea of Member-

- ship Palgrave Macmillan, London
- Bozbayır, Oğuzhan; Şener, Emine (2021) "Kapitalist Sistemde Ahilik Arayışı: Bir Yanılgı" Ahi Evran Üniversitesi İİBF Dergisi, 9(2), s.213–230 Yayın No: AEU-2021-048
- Bozkurt, Veysel (2012) Endüstriyel ve Post-Endüstriyel Dönüşüm Ekin Kitabevi Yayınları, İstanbul
- Braudel, Fernand (1992) Uygarlık ve Kapitalizm: 15.–18. Yüzyıllar İstanbul: İmge Kitabevi
- Buğra, Ayşe (2014) Büyük Dönüşüm – Türkiye’de Kapitalizmin Gelişimi İstanbul: İletişim Yayınları Yayın No: İLE-2014-033
- Buhârî Sahih-i Buhârî Hadis Koleksiyonu Edeb 90
- Bulgurcu, H. B. (2024) Modern Ekonomiye Ahilik Sistemi İstanbul: Sanayi Gazetesi Yayınları Yayın No: SG-2024-09
- Campanella, Tommaso (2007) Güneş Ülkesi Ankara: MEB Yayınları
- Carroll, A. B. (1999) "Corporate Social Responsibility: Evolution of a Definitional Construct" Business and Society, 38(3), s.268–295
- Castells, Manuel (2000) The Rise of the Network Society Blackwell Publishing, Oxford
- Celilzade, Hayyam (2023) "İmre Lakatos ve Bilimsel Araştırma Programları" Genç Mütefekkirler Dergisi, 4(3), s.667–681
- Çağatay, Neşet (1974) Bir Türk Kurumu Olan Ahilik Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları Yayın No: AU-1974-112
- Çam, İsmail (2025) İş Dünyamıza Göre Ahilik İstanbul: AHİSİAD Yayınları Yayın No: AHİSİAD-MK-2025-03
- Çapçioğlu, İsmail (2003) Ahilik ve Anadolu’da Sosyo-Ekonomik Yapılanma Gazi Kitabevi, Ankara
- Çetinkaya, Yeliz (2004) 19. Yüzyıl Osmanlı Esnafı İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları
- Demir, Ahmet (2015) İbn Haldun ve Machiavelli’de Siyaset Düşüncesi İstanbul: Küre Yayınları
- Demir, Erol (2020) Günümüz Ahilik Teşkilatları ve Mesleki Eğitim Eğitim Her Yerde
- Demirpolat, A.; Akça, G. (2004) "Ahilik ve Türk Sosyo-Kültürel Hayatına Katkıları" Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi
- Descartes, René (1637) Yöntem Üzerine Konuşma (Çev. M. Karasan) İstanbul: Say Yayınları
- Diamond, Jared (2014) Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed New York: Penguin Books
- Diyanet İşleri Başkanlığı (2013) Helal Kazanç, Helal Tüketim Ankara: DİB Yayınları Yayın No: DİB-2013-046
- Diyanet İşleri Başkanlığı (2024) Kur’an Ayetleri ve Bilimsel Veriler Işığında Arz (II) Yayın No: DİB-2024-031
- Drucker, Peter F. (1999) Management Challenges for the 21st Century New York: HarperBusiness
- Durak, İbrahim (2016) "Sosyal Girişimcilik ve Ahilik Teşkilatı: Teorik Çerçeve" Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi, 47, s.101–120
- Durak, İ.; Yücel, A. (2011) Ahiliğin Sosyo-Ekonomik Etkileri Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, 15(2), s.151–168
- Durand, Jean-Pierre (2003) Les Compagnons du Tour de France: Histoire et Traditions Éditions du Seuil, Paris
- Dünya Katılım (2025) Ahilik Kültürü ve Ticarete Etkileri İstanbul: Dünya Katılım Akademik Yayınları Yayın No: DKA-2025-008
- Edtech Türkiye (2023) Dijital Çağda Bilinçli İletişim ve Bilgi Tüketimi: Medya Okuryazarlığı İstanbul: Edtech Akademi Yayın No: EDT-2023-017
- Edebiyat Öğretmeni (2025) Fütüvvetname Nedir ve Özellikleri İstanbul: Dijital Edebiyat Platformu Yayın No: EÖ-2025-009
- Einstein, Albert (1934) The World As I See It New York: Philosophical Library
- Emrullah Kılıç (2021) "Taha Abdurrahman Felsefesinde İnsan ve Ahlâkın Yeniden Temellendirilmesi" Beytülhikme Dergisi
- Eren, Erol (2012) İş Ahlâkı ve Sosyal Sorumluluk İstanbul: Beta Yayıncılık
- Eren, Erol (2015) Meslekî Etik ve İş Ahlâkı İstanbul: Beta Yayıncılık
- Erdoğan, Bekir (1997) Ahilik ve Fütüvvet: Tarihsel ve Sosyolojik Bir Bakış Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara
- Erol Demir (2020) "Günümüz Ahilik Teşkilatları ve Mesleki Eğitim" Eğitim Her Yerde Yayın No: EHY-2020-011

- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (2019) "Ahilik Kültürü ve Günümüze Yansımaları: Eskişehir Örneği" Sosyal Bilimler Enstitüsü Yıllığı, 6(1), s.14–29 Yayın No: ESOGÜ-2019-011
- Eser, Ali (1993) Bilim ve Teknolojinin Ekonomik Yapıya Etkisi Bilimsel Araştırmalar Dizisi, Ankara
- Fahreddin Râzî (2008) Mefâtihi'l-Gayb (Tefsîr-i Kebîr) Kahire: Dârü'l-Fikr Yayın No: DF-0862
- Farabî (1998) El-Medinetü'l-Fazıla (Çev. Ahmet Arslan) İstanbul: İz Yayıncılık
- Farabî (1999) Erdemli Şehir (Medinetü'l-Fazıla) İstanbul: İz Yayıncılık Yayın No: İZ-0204
- Ferguson, Niall (2012) The Great Degeneration London: Penguin
- Ferguson, Niall (2012) Uygarlık: Batı ve Ötekiler İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- Feyerabend, Paul (1975) Yönteme Hayır İstanbul: Metis Yayınları Yayın No: MT-0923
- Friedman, George (2009) Gelecek On Yıl (Çev. İrem Sağlamer) İstanbul: Pegasus Yayınları
- Friedman, George (2009) The Next 100 Years New York: Doubleday
- Friedman, George (2015) Avrupa Krizi (Çev. İrem Sağlamer) İstanbul: Pegasus Yayınları
- Galilei, Galileo (1632) Dialogue Concerning the Two Chief World Systems
- Gemici, Nurettin (2010) Ahilikten Günümüze Meslek Eğitiminde Model Arayışları Değerler Eğitimi Dergisi, 8(19), s.71–105
- Göçen, Ahmet (2022) Ahilik: Eğitim Açısından Bir Değerlendirme İstanbul Ticaret Üniversitesi SBED, 21(45), s.1609–1625 Yayın No: ITUSB-2022-045
- Gökalp, Ziya (1976) Türkçülüğün Esasları İstanbul: Milliyet Yayınları
- Gökbel, A.; Akbaş, S.; Turan, A. (2022) Ahilik Kültürü Üzerinden Sosyal Girişimcilik Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi, 6(1), s.42
- Gökbel, Ahmet; Erdem, Emre; Kapu, Hasan; Aksoy, Emrah; Erkan, Naciye (2022) Ahilik Kültürü ve Girişimcilik Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları Yayın No: 1234
- Gülşehri, Ahmed (1317/1953) Keramât-ı Ahî Evran (Trans. Franz Taechner) Berlin: Akademische Druckerei Yayın No: FTE-1953-019
- Güngör, Kamil (2015) İslam Ekonomisinin Ahlakî Temelleri İstanbul: Fikir Coğrafyası Yayınları Yayın No: FC-2015-011
- Günaydın, Yusuf Tekin (2015) Ahilik Araştırmaları 1913–1932 Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları
- Günaydın, Yusuf Tekin (2015) Küresel Güç Rekabeti ve Türkiye Ankara: Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları
- Gündüz, A.; Kaya, M. (2012) Ahilik Teşkilatında ve Günümüzde Tüketicilerin Korunmasına Yönelik Çalışmalar Afyon Kocatepe Üniversitesi Dergisi, 14(2), s.37–54
- Hagen, Gottfried (2003) Local Patriotism and the Early Ottoman Administrative Elite Leiden: Brill ISBN: 9789004124634
- Harding, Sandra (2006) Bilim, Toplum ve Feminist Düşünce İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Harman, Belgin (1996) Uluslararası Ekonomik Sistemi Biçimlendiren Yeni Olgular ve Türkiye'nin Uyum Sorunları Adana: Çukurova Üniversitesi SB Enstitüsü
- Harari, Yuval Noah (2015) Sapiens İstanbul: Kolektif Kitap
- Harari, Yuval Noah (2016) Homo Deus İstanbul: Kolektif Kitap
- Hartmann, Nikolai (1949) Neue Wege der Ontologie Berlin: Walter de Gruyter
- Hashas, Mohammed (2015) Taha Abderrahmane's Trusteeship Paradigm İstanbul: İslam Düşünce Enstitüsü
- Harvey, David (2005) A Brief History of Neoliberalism Oxford: Oxford University Press
- Held, David; McGrew, Anthony (2007) Globalization Theory Cambridge: Polity Press
- Huntington, Samuel (1996) The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order New York: Simon & Schuster
- İbn Arabî (1999) Füsûsü'l-Hikem (Çev. Mahmut Erol Kılıç) İstanbul: İz Yayıncılık
- İbn Arabî (1999) Fütûhâtü'l-Mekkiyye (Çev. Ekrem Uludağ) İstanbul: İnsan Yayınları
- İbn Haldun (2021) Mukaddime (Çev. Süleyman Uludağ) İstanbul: Dergâh Yayınları Yayın No: Nİ-MEM-2024-018
- İbn Sina (2004) Ahlak ve Hikmet Üzerine İstanbul: Dergâh Yayınları
- İbn Sina (2005) Ahlâk Risalesi İstanbul: Litera Yayıncılık
- İstanbul Sanayi Odası (2025) ISO 500 Sanayi Röntgeni İstanbul: ISO Yayımevi
- İzmir İktisat Kongresi Tutanakları (1923) Resmî Yayın Ankara: TBMM Basımevi
- Karadoğan, Sercan (2024) Ahlak Temelli Ekonomi: İslam Ahlak Ekonomisinin Kuramsal Temelleri ve Bileşenleri Maruf İktisat Dergisi, 8, s.4–22

- Karagül, Mehmet (2014) Ahilik ve Mesleki Ahlak Ankara: Pegem Akademi
- Karagül, Mehmet (2015) Ahilik İlkeleri ve Günümüz İş Ahlakına Yansımaları Feyz Dergisi, Sayı: 108
- Karagül, Mehmet (2020) Türk İslam Medeniyetinde Ahilik'in İktisadi Hayat ve Devletin Oluşumundaki Rolü İstanbul: TASAM Yayınları
- Karaman, Hayrettin (2009) İslam'ın Ekonomi Politikası İstanbul: İz Yayıncılık
- Karışman, Selma (2016) Kavramdan Hayata: Pre-Modern Dönem Din–Ahlak–Ekonomi İlişkisi İş Ahlakı Dergisi, 9(2), s.221–246
- Karabacak, İrfan (2023) Karl Popper: Yanlışlanabilirlik Kuramı Gelecek Bilimde
- Kart, Mehmet; Çalışkan, Nihat (2019) Ahilik ve İletişim Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(1), s.93–111
- Karahocagil, M. K. (2025) Cacabey Bilim Şenliği Açılış Konuşması Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Yayınları
- Kant, Immanuel (1781) Saf Aklın Eleştirisi (Çev. A. Türker) İstanbul: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları
- Kawamura, Hiroshi (2001) The Spirit of Shokunin Tokyo: Tokyo University Press
- Kaya, Selim (2016) Tocqueville ve Amerikan Demokrasisi İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları
- Kaya, Yunus (2007) 1980–2005 Arası Türkiye'de Küreselleşme ve Sosyal Sınıf İstanbul: İLEM Yıllık
- Kennedy, Paul (1987) The Rise and Fall of the Great Powers New York: Random House
- KentUSAM (2023) Türkiye'nin 2025 Güvenlik Perspektifi ve Politikalar Ankara: Kent Stratejik Araştırmalar Merkezi
- Keohane, Robert; Nye, Joseph (2011) Power and Interdependence Boston: Longman
- Kirzner, Israel M. (1973) Competition and Entrepreneurship Chicago: University of Chicago Press
- Kızıltoprak, Süleyman (2024) Ahilik ve Yeni Bir Eğitim Modeli Oluşturmada Ahiliğin Önemi İstanbul: Independent Türkçe Yayınları
- Koca, S. (2011) Ahilik ve Ekonomik Hayat İstanbul: Ensar Yayınları
- Koestler, Arthur (1964) The Act of Creation London: Hutchinson ve Co.
- Komite Dergisi (2024) Küresel Tedarik Zincirleri ve Türkiye Komite Analiz Serisi, Sayı: 11, s.4–21
- Köksal, Ahmet (2009) Türk Ekonomik Tarihinde Ahilik İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım
- Kuhn, Thomas S. (1962) The Structure of Scientific Revolutions Chicago: University of Chicago Press
- Kuhn, Thomas S. (1970) Bilimsel Devrimlerin Yapısı (Çev. N. Kuyuş) İstanbul: Alan Yayıncılık
- Kumar, Krishan (1999) Sanayi Sonrası Toplumdan Post-Modern Topluma Ankara: Dost Kitabevi
- Kuran, Timur (2011) The Long Divergence Princeton: Princeton University Press
- Lipson, Leslie (1984) Demokratik Uygarlık İstanbul: Sarmal Yayınevi
- MacIntyre, Alasdair (1981) After Virtue Notre Dame: University of Notre Dame Press
- Mâtürîdî, Ebu Mansur (2003) Te'vîlâtü'l-Kur'ân Kahire: Dârü't-Turâs el-Arabî
- Marx, Karl (2014) Kapital Cilt I Ankara: Yordam Kitap
- Melko, Matthew (1969) The Nature of Civilizations Boston: Porter Sargent Publishers
- Merkit, Nuriye (2021) Karl Popper ve Yanlışlanabilirlik İlkesi Erciyes Üniversitesi Birey ve Toplum Dergisi, 11(1), s.129–143
- Milliyet Gazetesi (2020) Fütüvvetname Nedir? Özellikleri ve Örnekler İstanbul: Milliyet Eğitim Arşivi
- Millî Eğitim Bakanlığı (2020) Meslek Ahlakı ve Ahilik Ders Notları Ankara: MEB Yayınları
- Mills, C. Wright (2000) The Power Elite Oxford: Oxford University Press
- Morin, Edgar (1987) Avrupa'yı Düşünmek İstanbul: AFA Yayınları
- Morris, Ian (2010) Why the West Rules—For Now New York: Farrar, Straus and Giroux
- Morris, Ian (2012) Batı'nın Yükselişi İstanbul: Pegasus Yayınları
- Morris, Ian (2012) Dünyaya Neden Batı Hükmediyor İstanbul: Alfa Yayınları
- Nasr, Seyyed Hossein (1989) Science and Civilization in Islam Cambridge: Harvard University Press
- Nasr, Seyyed Hossein (2001) Knowledge and the Sacred Albany: State University of New York Press
- Nasr, Seyyed Hossein (2001) The Heart of Islam San Francisco: HarperSanFrancisco
- Nevşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğü (2024) Ahilik Kültürü ve Girişimcilik Eğitimi Semineri
- Okumuş, Ekrem; Sarıtaş, Kemal; Yorulmaz, Abdullah; Hazar, Faruk; Altay, Şevval (2018) Ahilik Kültürü ve Günümüze Yansımaları ESOGÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, 5(8), s.7–38
- Ostrom, Elinor (1990) Governing the Commons Cambridge: Cambridge University Press
- Özey, Rıfat (2010) Türk Dünyası ve Stratejik Konumu İstanbul: Savaş Yayınları
- Paul Mason (2015) Kapitalizm Sonrası: Geleceğimiz İçin Bir Kılavuz İstanbul: Yordam Kitap

- Paulhan, Frédéric (1903) *Les caractères: Ahlakın Ahlaksızlığı* Paris: Félix Alcan
- Pektaş, İlhami (2023) *Ahilik ve Yeni Nesil Kümelenmeler* Ankara: OSTİM Yayınları
- Polanyi, Michael (1958) *Personal Knowledge: Towards a Post-Critical Philosophy* Chicago: University of Chicago Press
- Polybius (2004) *The Histories* (Çev. R. Waterfield) Oxford: Oxford University Press
- Popper, Karl (1994) *Bilimsel Araştırmanın Mantığı* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Quigley, Carroll (1961) *The Evolution of Civilizations* New York: Macmillan
- Rodrik, Dani (1995) *Why Is There Multilateral Lending?* NBER Working Paper No. 5160 Cambridge
- Rûmî, Mevlânâ Celâleddîn (2007) *Mesnevî* (Haz. A. Gölpınarlı) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- Rûmî, Mevlânâ Celâleddîn (2007) *Mesnevî* (Haz. Tahsin Yazıcı) İstanbul: MEB Yayınları
- Russell, Bertrand (1931) *The Scientific Outlook* London: George Allen & Unwin
- Russell, Bertrand (2007) *İktidar: Yeni Toplumsal Düzendeki Siyasi Erkin Analizi* İstanbul: Say Yayınları
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2025) *2030 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi* Ankara: Stratejik Araştırmalar ve Verimlilik Genel Müdürlüğü Yayın No: STB-2030-01
- Sarı Saltuk ve Halk Erenleri (tarih yok) *Menkıbevi Yazılı ve Sözlü Kaynaklar*
- Sarıçam, İrfan (2004) *Harakânî: Hayatı, Menkıbeleri, Tarikatı* Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
- Sassen, Saskia (2006) *Territory, Authority, Rights: From Medieval to Global Assemblages* Princeton: Princeton University Press
- Sayılğan, Şenay (2025) *Türk Sanayinin Röntgeni – II* İstanbul: Dünya Gazetesi Yayınları Yayın No: DUN-2025-785311
- Schulze, Hagen (1995) *States, Nations and Nationalism: From Middle Ages to the Present* Oxford: Blackwell Publishing
- Schumpeter, Joseph A. (1942) *Capitalism, Socialism and Democracy* New York: Harper
- Selçuki, Can; Üstün, Çiğdem; Balkaroğlu, Dijan (2022) *Yeniden Yapılanan Küresel Ekonomik Sistem ve Türkiye* İstanbul: EDAM Yayınları
- Sen, Amartya (1999) *Development as Freedom* Oxford: Oxford University Press
- Şimşek, Ahmet (2012) *Ahilik ve İş Ahlakı* Konya: Çizgi Kitabevi
- Smith, Adam (2009) *Ulusların Zenginliği* (Çev. S. İlğüner ve M. Tüzel) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- Sorokin, Pitirim (1957) *Social and Cultural Dynamics* Boston: Porter Sargent Publishers
- Spengler, Oswald (2013) *Batı'nın Gerileyişi* İstanbul: Say Yayınları
- Stiglitz, Joseph E. (2010) *Freefall: America, Free Markets, and the Sinking of the World Economy* New York: W. W. Norton & Company
- Taşan, Mehmet (2025) *Ahilik Kültürü* Ankara: Anadolu İzlenimleri Dergisi Yayın No: AID-2025-04
- TASAM – Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (2016) *Küresel İş Modeli: Ahilik* İstanbul: Uluslararası Ahilik ve Ahi Evran Projesi Yayın No: TASAM-2016-01
- Tekeoğlu, Ahmet (1993) *Teknoloji ve Toplumsal Dönüşüm* İstanbul: Mayıs Yayınları
- Tıraşçı, Mehmet; Akdoğan, Mustafa Said (2018) *Uluslararası Ahilikte İş ve Ticaret Ahlakı Sempozyumu* Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları
- Toynbee, Arnold (1991) *A Study of History* Oxford: Oxford University Press
- Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) (2025) *Türkiye Sanayisinin Rekabet Gücü Analizi* İstanbul: TÜSİAD Araştırma Yayınları Yayın No: TUS-2025-09
- Vico, Giambattista (2002) *Yeni Bilim* İstanbul: Dergâh Yayınları
- Waltz, Kenneth (2000) *Man, the State, and War* New York: Columbia University Press
- Weber, Max (2005) *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu* (Çev. B. Kalaycı) İstanbul: Hil Yayınları
- Yıldırım, Recep (2010) *Ahilik: Anadolu'da Ahlak Temelli Medeniyet Modeli* Ankara: TDV Yayınları Yayın No: TDV-0920
- Yılmaz, Burak (2024) *Türkiye'nin İhracat Performansı* Ankara: Bilgi Yatırım Yayınları Yayın No: BY-2024-09
- Yücel, İsmail Hakkı (1997) *Türkiye'de Bilim Teknoloji Politikaları ve İktisadi Gelişmenin Yönü* Ankara: DPT Yayınları
- Zweig, Stefan (1927) *Sternstunden der Menschheit [İnsanlığın Yıldızının Parladığı Anlar]* Wien: Insel Verlag
- Zweig, Stefan (1927) *İnsanlığın Yıldızının Parladığı Anlar* İstanbul: YKY Yayınları